

توراه اور • پاراشاها תולדות • مامار 1

אלה תולדות יצחק וגו'

«این‌هاست نسل‌های اسحاق (יצחק)»

تقديم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

پدر ربه، رب لیوی ییتسخاک

LikuteiTorah.com

پاراشای حسیدی

[/likuteitorah.com/fa/torah-ohr/toldos/1](https://likuteitorah.com/fa/torah-ohr/toldos/1)

1 **אלה תולדות יצחק וג'.** **כתיב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני.** **שמאלו הוא בחי' יצחק ממטה למעלה.**

«اینهاست نسل‌های اسحاق (יצחק)» و الی آخر. نوشته شده است: «دست چپش زیر سر من است و دست راستش مرا در آغوش می‌گیرد.» «دست چپش» مرتبه اسحاق است، [که] از پایین به بالا حرکت می‌کند.

ویمیנו کو' הוא בחי' אברהם מלמעלה למטה. **והנה מדת אברהם הוא הכנסת אורחים کو' ויצחק היה חופר בארות کو'.**

«و دست راستش» و الی آخر، مرتبه ابراهیم (آברהם) است، از بالا به پایین. و اما صفت ابراهیم، مهمان‌نوازی از مهمانان است و الی آخر؛ و اسحاق چاه‌ها می‌کند و الی آخر.

ולהבין זה הנה כתיב ואהבת. אשר לכאורה לא שייך בזה לשון צווי לאהוב کو'. אך הוא שבתחלה כתיב הוי' אחד کو'.

برای فهم این مطلب، نوشته شده است: «و دوست بدار.» در نگاه نخست، به‌کاربردن زبان فرمان برای دوست داشتن و الی آخر، بجا به نظر نمی‌رسد. اما [توضیح] این است که نخست نوشته شده: «ה' یگانه است» و الی آخر.

ובהתבוננות ענין אחד איך שאין ערוך אליו כלל کو' הוי' אלקינו ואלקי אבותינו (שהוא בחי' צמצום) פי' שיתהווה בחי' אבותינו חו"ב [חכמה ובינה] کو'

و با تأمل در معنای «یکی»، و اینکه هیچ‌چیز را با او سنجیدنی نیست و الی آخر، [آدم درمی‌یابد] «ה', ה' ما و ה' پدران ما» (که مرتبه انقباض (צמצום, tzimtzum) است). مقصود این است که مرتبه «پدران ما»، یعنی حکمت (Chochmah, חכמה) و فهم (Binah, בינה)، پدید آید و الی آخر.

אנת חכים کو' אשר אין ערוך כלל לגבי מהותו ית' אנת הוא חד کو' לכן צריך קודם בחי' אלקינו שהוא בחי' צמצום

«تو حکیمی» و الی آخر؛ [حکمتی] که هیچ سنجشی با ذات مبارک او ندارد، زیرا «تو یگانه‌ای» و الی آخر. بنابراین، نخست باید مرتبه «ה' ما» باشد، که مرتبه انقباض است؛

ואח"כ ואלקי בחי' וא"ו המשכה שיתהווה בחי' אבותינו ובהתבונן כ"ז [כל זה] בוודאי כל איש ישראל יהיה חפצו ורצונו תמיד ליכלל בה' אחד ולא שירד למטה במקום חשך.

و پس از آن، «و ה'» (ואלקי)، مرتبةٔ حرف واو (ו)، یعنی فرودآوردن، می‌آید تا مرتبةٔ «پدران ما» پدید آید. و چون آدم در همهٔ این امور تأمل کند، بی‌گمان خواست و ارادهٔ هر یهودی همواره این خواهد بود که در ה' یگانه جذب شود، نه اینکه به پایین، به جایی تاریک، فرود آید.

امנם זהו בחי' רצוא אבל צ"ל אח"כ בחי' שוב כדכתיב כיתרון האור מן החשך ורצונו ית' להיות לו דווקא דירה בתחתונים ולכן הצווי ואהבת הוא הפי' בהיפוך מלמעלה למטה.

اما این مرتبةٔ **رצוא** (ratzo؛ [شتافتن به سوی ה']) است؛ ولی پس از آن باید مرتبةٔ **שוב** (shov؛ [بازگشت]) باشد، چنان‌که نوشته شده است: «مانند برتری نور برخاسته از تاریکی است.» و خواستِ مبارک او این است که به‌طور مشخص سکونتگاهی در میانِ عوالمِ فرودین (**دירה בתחתונים**, dirah betachtonim) داشته باشد. بنابراین، فرمانِ «و دوست بدار» معنایی وارونه دارد: از بالا به پایین.

2 וכמארז"ל [وكمأمر ربوتینو זכرونם לברכה] שיהא שם שמים מתאהב ע"י. פי' להמשיך גילוי אור אלקותו

מלמעלה למטה. וזהו מעשה אברהם הכנסת אורחים שנתן לערביים לאכול

چنان‌که حکیمان ما، که یادشان مبارک باد، گفتند: «تا نام آسمان به‌واسطهٔ تو محبوب گردد.» مقصود این است: آشکارگیِ نورِ الوهیتِ او را از بالا به پایین فرود آورد. و این همان کردارِ ابراهیم (**أبرهه**) است، یعنی مهمان‌نوازی: او به عرب‌ها خوراک داد،

ואח"כ אמר להם דעו למי מברכים כו' בכדי להיות גילוי אלקות למטה שגם הערביים יכירו גדולתו כו' כ"ז [כל זה] הוא בחי' אברהם המשכה מלמעלה למטה.

و پس از آن به آنان گفت: «بدانید چه کسی را برکت می‌دهید»، و غیره، تا الوهیت در پایین آشکار شود و حتی عرب‌ها نیز عظمت او را بشناسند، و غیره. همهٔ اینها مرتبةٔ ابراهیم است: فرود آوردن از بالا به پایین.

ויצחק הי' [היה] חופר בארות שהוא בחי' גילוי ממטה למעלה מהעלם לגילוי כמשל הבור אשר המים שם בהעלם וע"י החפירה נגלו המים כו'.

و اسحاق (**יצחק**) چاه‌ها را حفر می‌کرد؛ این، مرتبةٔ آشکارشدن از پایین به بالا، از نهان به آشکار است، مانند تمثیلِ چاهی که آب در آن نهفته است و با کندن، آب آشکار می‌شود، و غیره.

3 והנה הגם שאברהם היה ג"כ חופר בארות אבל כתיב ויסתמום פלשתים כו' ויצחק חפר אותן וקרא להם

שמות כשמת אשר קרא להן אביו הראשון מלא והשני חסר לפי

اکنون، هرچند ابراهيم (آبراهم) نیز چاه‌هایی حفر کرد، نوشته شده است: «و فلسطينيان آن‌ها را پُر کردند» و غيره؛ و اسحاق (יצחק) آن‌ها را [دوباره] حفر کرد و «آن‌ها را نام‌هایی (שמות) نامید، همانند نام‌هایی (שמות) که پدرش بر آن‌ها نهاده بود.» واژه نخست کامل نوشته شده و دومی ناقص، زیرا

שע"י חפירה דיצחק לא נפסק עוד נביעתם ונמשכים ונובעים הששה מדות שהן בחי' וי"ו ע"כ הוא שמות מלא בוי"ו.

به واسطه حفر کردن اسحاق، جریان آن‌ها دیگر قطع نشد، و شش صفت عاطفی (صفات عاطفی مذوت، middos) که مرتبه واو است، امتداد می‌یابند و جاری می‌شوند. بنابراین، «نام‌ها» (שמות) است که کامل، با واو، نوشته شده است.

אבל שמת דאברהם חסר וי"ו לפי שסתמום פלשתים ויש לחיצונים יניקה מהם. לכן ע"י חפירה דיצחק הוא שמות בוי"ו (ועמ"ש כה"ג [כהאי גוונא] ע"פ ששת ימים תאכל מצות כו' מלא וי"ו) ולע"ל [ולעתיד לבוא] כתיב

اما «نام‌ها» ی ابراهيم (שמת) واو ندارند، زیرا فلسطينيان آن‌ها را پُر کردند و نیروهای بیرونی از آن‌ها تغذیه می‌کنند. بنابراین، به واسطه حفر کردن اسحاق، «نام‌ها» (שמות) با واو نوشته شده است. (و بنگرید به آنچه در همین راستا درباره آیه «شش روز ماتسوت (מצות، matzos؛ نان‌های فطیر) بخورید» و غيره توضیح داده شده است؛ واژه ماتسوت کامل و با واو نوشته شده است.) و درباره زمان آینده نوشته شده است،

כי אתה אבינו שעיקר הצחוק והשמחה יהיה מבחי' יצחק שהוא ממטה למעלה אשר בחי' זו אין קץ ותכלית כו'

«زیرا تو پدر ما هستی»: [یعنی] اصل خنده و شادی از مرتبه اسحاق خواهد بود؛ مرتبه‌ای که از پایین به بالا است و هیچ پایان و حدی ندارد و غيره.

משא"כ (آبراهم) בבחי' ממעלה למטה יש לה גבול המשכה למטה ולכן באברהם כתיב ב"פ [ב' פעמים] אברהם אברהם הא' הוא המשכה שיתהווה בחי' חו"ב [חכמה ובینה] דאצי' ואלקי אבותינו כנ"ל.

اما در مورد ابراهيم، در مرتبه از بالا به پایین، امتداد به سوی پایین حد دارد. از این رو درباره ابراهيم دو بار نوشته شده است: «ابراهيم، ابراهيم»؛ بار نخست، امتدادی است که مرتبه حکمت (חכמה، Chochmah) و فهم (ביןه، Binah) در عالم صدور (אצילות، Atzilus) را پدید می‌آورد، و «و ה' پدران ما»، چنان‌که در بالا توضیح داده شد؛

והמשכה ב' בבי"ע. משא"כ יצחק בחי' מלמטה למעלה בחי' אין קץ ותכלית והכל ירוממוך סלה.

و امتداد دوم به [عوالم] آفرینش (بریاة, Beriah), صورت بخشی (יצירה, Yetzirah) و عمل (عשה, Asiyah) است. اما اسحاق مرتبة از پایین به بالا است؛ مرتبه ای بی پایان و بی حد: «و همه تو را پیوسته برمی افرازند، سلاه (סלה, Selah).»

ומזה נתהווה עיקר הצחוק כי גמירי משמיא מיהב יהבי משקל לא שקלי כו' מיהב הוא בחי' השתלשלות מאין ליש כו'.

و از این، اصل خنده پدید می آید؛ زیرا به ما رسیده است: «از آسمان می بخشند و [باز] پس نمی گیرند» و غیره. «بخشیدن» مرتبة زنجیره نزول عوالم (השתלשלות, hishtalshelus), از هیچ به چیز، است و غیره.

אבל עבודת האדם הוא ההיפוך והוא להיות בטול היש לאין והוא בחי' יצחק צחוק ותענוג גדול כו':

اما خدمت الهی انسان وارونه آن است: خودنفی گری (ביטול, bittul) «هست» به «نیست». و این همان مرتبة اسحاق است: خنده و لذتی بزرگ و غیره.

4 והנה כתיב באברהם קח נא את בנך כו' אשר אהבת את יצחק כו'. כי ידוע הטבע לאהוב ההיפוך

اکنون، درباره ابراهیم (آברהם) نوشته شده است: «لطفاً پسرت را بگیر» و جز این؛ «آن که دوستش داری، اسحاق (יצחק)» و جز این. زیرا معلوم است که دوست داشتن متضاد خویش امری طبیعی است،

כדכתיב מים קרים על נפש עיפה. וכמו"כ [וכמו כן] להיפוך מי שקר לו מאד רוצה למים חמים.

چنان که نوشته شده است: «آب سرد بر جان خسته». و همچنین در جهت عکس: کسی که بسیار سردش است، آب گرم می خواهد.

5 ולכן آברהם שמדתו המשכה מלמעלה למטה אוהב ג"כ ההיפוך בחי' יצחק מלמטה למעלה. היינו

שבחי' יצחק הוא פחד יצחק שהוא בחי' יראה وبتול

بنابراین، ابراهیم (آברהם) که صفتش فروآوردن از بالا به پایین است، مرتبه (بחינה, bechinah) اسحاق (יצחק) را نیز دوست دارد؛ مرتبه ای که از پایین به بالاست. یعنی، مرتبة اسحاق همان «هرایس اسحاق» است که جنبه ای از هیبت و خودنفی گری (ביטול, bittul) است.

ולכן זה א"א שימשיך آברהם למטה בחי' פחד יצחק הנ"ל שבחינת בטול כזה א"א לנבראים לקבל

ازاین رو، برای ابراهیم ناممکن است که مرتبة «هرایس اسحاق» را که پیش تر یاد شد، به پایین فروآورد؛ زیرا آفریدگان نمی توانند چنین مرتبه ای از خودنفی گری را دریافت کنند.

כי גם למעלה אמרו הושיט הקב"ה אצבעו הקטנה ביניהם ושרפן ע"י גילוי רב ומכ"ש [ומכל שכן] למטה בנבראים.

זیرا حتی در عوالم بالا نیز [حکیمان] گفته‌اند: «ה' انگشت کوچک خود را در میانشان دراز کرد و آنان را سوزاند»؛ این به سبب تجلی‌ای بسیار عظیم بود؛ چه رسد به پایین، در میان آفریدگان.

6 ולכן כתיב ויעקוד אותו על המזבח ממעל לעצים למעלה מבחינת עה"ח [עץ החיים] ועה"ד [ועץ הדעת] שם יוכל להתגלות בחי' פחד יצחק הנ"ל.

ازاین‌رو نوشته شده است: «و او را بر قربانگاه، بالاتر از هیזم (עצים، etzim) بست»؛ یعنی فراتر از مرتبهٔ درخت حیات و درخت شناخت. در آنجا مرتبهٔ هیبت اسحاق (יצחק) که پیش‌تر یاد شد، می‌توانست آشکار شود.

امנם بיעקב کתיב وفחד יצחק היה לי. כי יעקב היה בחור שבאבות בחי' התכללות מברית מן הקצה כו'. اما دربارهٔ یعقوب (יעקב) نوشته شده است: «و هیبت اسحاق با من بود». زیرا یعقوب برگزیده‌ترین پدران بود؛ مرتبهٔ درهم‌گنجی، «میله‌ای که از یک سر [تا سر دیگر] امتداد دارد»، و جز این.

ولכן אמר אלקי אבי אברהם وفחד יצחק היה לי שהי' [שהיה] לו שני הבחינות בחי' אברהם כנ"ל. וגם פחד יצחק היה יכול להמשיך למטה ג"כ.

ازاین‌رو گفت: «אלקי پدرم ابراهیم، و هیبت اسحاق با من بود»؛ زیرا او هر دو مرتبه را داشت: مرتبهٔ ابراهیم، چنان‌که [در بالا] توضیح داده شد، و نیز می‌توانست هیبت اسحاق را به پایین هم فرود آورد.

7 והנה לע"ל [לעתיד לבוא] כתיב כי אתה אבינו פי' כי עתה א"א שבחי' פחד יצחק יהי' [יהיה] בבחי' אבינו שהיא המשכה למטה וכנ"ל.

اکنون دربارهٔ عصر آینده نوشته شده است: «زیرا تو (אתה، atah) پدر ما هستی.» مقصود این است: زیرا اکنون (עתה) ناممکن است که مرتبهٔ هیبت اسحاق (יצחק) در مرتبهٔ «پدر ما» باشد؛ مرتبه‌ای که همان جریان‌یافتن به پایین است، چنان‌که [پیش‌تر] توضیح داده شد.

אבל לע"ל [לעתיד לבוא] כשיהיה בלע המות לנצח ואת روح הטומאה אעביר כו' אז יתגלה בחי' פחד יצחק למטה שיהי' [שיהיה] הוא בחי' אבינו

اما در عصر آینده، هنگامی که «مرگ را برای همیشه فرو خواهد بلعید» و «روح ناپاکی را از میان برخوادم داشت» و غیره، آنگاه مرتبهٔ هیبت اسحاق در پایین آشکار خواهد شد، به گونه‌ای که خود مرتبهٔ «پدر ما» خواهد بود.

כדכתיב לבא בנקרת הצורים ובסעיפי הסלעים מפני פחד ה' שיתגלה בחי' פחד ובטול למטה וראו כל בשר.

چنانکه نوشته شده است: «به شکاف‌های صخره‌ها و درزهای پرتگاه‌ها رفتن، از بیم هی»؛ یعنی مرتبه ترس و خودنهی‌گری (بیتول، bittul) در پایین آشکار خواهد شد، «و همه بشر خواهند دید.»

8 وזהו אלה תולדות יצחק בן אברהם. אברהם הוליד את יצחק. ב"פ [ב' פעמים] אברהם וב"פ [וב' פעמים] יצחק. כנודע ממשל גשמי שהזכר יוכל להזריע בלא נקבה משא"כ הנוקבא כו'.

و این است [معنای] «این‌هاست نسل‌های اسحاق (יצחק)، پسر ابراهیم (آברהام)؛ ابراهیم اسحاق را به وجود آورد»: دو بار ابراهیم و دو بار اسحاق. چنانکه از تمثیلی جسمانی معلوم است، مرد می‌تواند بدون زن بذر بیفشاند، اما زن چنین نمی‌تواند، و جز این.

והגם שאמרו אשה מזרעת תחלה כו' היינו ג"כ ע"י התעוררות הדכר תוכל הנוקבא להזריע תחלה כו'.
و هرچند [حکیمان] گفته‌اند: «[اگر] زن نخست بذر بیفشاند»، و مانند آن؛ مقصود از این نیز آن است که به واسطه برانگیختگی مرد، زن می‌تواند نخست بذر بیفشاند، و مانند آن.

9 וגם אח"כ עיקר ההולדה מטפת הדכר שממנו הלובן והוא המبرר הולד להיות הפסולת יוצא לחוץ. ומהבירור נעשה הולד כו'.

و پس از آن نیز، بخش اصلی پیدایش از قطره مردانه است که سپیدی [ماده] از آن پدید می‌آید؛ و همین است که فرزند را پالایش می‌کند تا مواد زائد به بیرون رانده شود. و از این پالایش است که فرزند شکل می‌گیرد و الی آخر.

כמו"כ [כמו כן] למעלה שיתהווה בחי' יצחק ממטלמ"ע [ממטה למעלה] שבאמת אין ערוך אליו כלל הוא בא ע"י בן אברהם פי' ע"י ההארה הבאה מלמעלה למטה שיתהווה בכ"א [בכל אחד / בכל אחת] בחי' יצחק העלאת מ"ן [מיין נוקבין] ממטה למעלה.

در بالا نیز همین‌گونه است: پدید آمدن مرتبه اسحاق (יצחק) از پایین به بالا – که در حقیقت هیچ هم‌سنگی با او ندارد – به واسطه «پسر ابراهیم (آברהام)» صورت می‌گیرد؛ یعنی به واسطه نوری که از بالا به پایین می‌آید تا در هر کس مرتبه اسحاق پدید آید: برکشیدن آب‌های مؤنث (מים نוקבין، mayin nukvin) از پایین به بالا.

10 וזהו תולדות יצחק הוא בן אברהם כו'. ואח"כ אברהם הוליד את יצחק. פי' שיהי' [שיהיה] בחי' יצחק

בבחי' הולדה

و این است [مقصود] «نسل‌های اسحاق (יצחק)» که «پسر ابراهیم (آברהם)» است، و غیره. و سپس: «ابراهیم اسحاق را به دنیا آورد»؛ یعنی مرتبه اسحاق باید در مرتبه زایش باشد.

כי באמת אין ערוך נברא לבורא ושיהי' [ושיהיה] ההעלאה בחי' בטול לאלקות בתכלית א"א כ"א ע"י

אברהם שהוא בחי' אב"ר מ"ה [שם מ"ה] בחכמה אתברירו

زیرا در حقیقت، میان آفریده و آفریدگار هیچ تناسبی نیست، و اینکه صعود به مرتبه خودنهی‌گری (ביטול، bittul) کامل در برابر الوهیت برسد، جز از طریق ابراهیم (آברהם) ممکن نیست؛ او مرتبه «اندام مه» (آبر م"ה، ever Mah) است — «به‌واسطه حکمت (חכמה، Chochmah) پالایش می‌شوند» —

שהוא המברר להוליד בחי' יצחק להיות נתפס בחי' גילוי אלקות והפסולת יוצא לחוץ ע"י טפת דכר

שממנו יוצא לובן העליון כנ"ל בחי' אברהם כו' וד"ל [ודי למבין]:

که پالایش می‌کند تا مرتبه اسحاق را به وجود آورد، تا مرتبه‌ای از تجلی الوهیت درک‌پذیر شود و زوائد به‌واسطه قطره مذکر بیرون رانده شوند؛ از آن قطره است که سپیدی برین صادر می‌شود، چنان‌که [در بالا] بیان شد: مرتبه ابراهیم، و غیره. و این برای کسی که اهل فهم است کافی است.

دربارهٔ این نسخه

.the English translation و This edition contains the Hebrew text

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

.Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0>

ترجمه و شرح انگلیسی: با کمک هوش مصنوعی (openai/gpt-6-luna-pro:batch) برای likuteitorah.com تهیه شده و با متن عبری و سفاریا مقابله شده است؛ هنوز ویراستار انسانی آن را بازبینی نکرده است. لطفاً هر مطلب مهمی را با متن عبری مقابله کنید.

ربه خواست که ماماریم پارشای آن هفته، «پارشای حسیدی»، در همان هفته و در طول هفت روز آن آموخته شوند (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309 /parsha). چرا آن را بیاموزیم و برکات ربه: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha

پروژه‌ای رایگان و غیرتجاری؛ هیچ‌چیز در اینجا فروخته نمی‌شود. وابسته به Kehot, Sefaria یا کتابخانهٔ لوباوویچ نیست. © likuteitorah.com

از 1 likuteitorah.com/fa/torah-ohr/toldos/1/

تقدیم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

پدر ربه، رب لیوی بیتسخاک